

Szilágyi Pál

A Legfelsőbb Bíróság ítélete a cementkartell ügyében

Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés és hatása vizsgálata, valamint a jogutódok versenyjogi felelőssége

Hivatalos hivatkozás: Legf. Bír. Kfv. II. 39.262/2006/10-II.

Tárgyszavak: felelősség • gazdasági erőfölénnyel való visszaélés hatása • jogutódlás

Értelmezett jogszabályhelyek: 1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról (Tpv.) 21. § i) pont, 53. § • 1997. évi CXLI. törvény a gazdasági társaságokról (rég. Gt.) 55. §

1. Tények
2. Pertörténet
3. Az ítélet jogi érvelése
4. A rendelkezés és a *ratio decidendi*
5. Az érvelés kritikája
6. Adöntés jelentősége

1. Tények

A GVH 2001. április 12. napján indított eljárást három vállalkozás (Holcim Hungária Rt., Duna–Dráva Cement Kft., BÉCEM Cement- és Mészipari Rt.) ellen, majd 2001. november 19-én a Magyar Cementipari Szövetséget is eljárás alá vonta. Az eljárás a Tpv. 11. és 21. §-a alapján folyt. Tekintettel arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság vizsgált ítélete kizárólag a gazdasági erőfölénnyel való visszaéléssel és a jogsértést elkövető jogutódja ellen indított eljárással foglalkozott érdemben, így a tényállásnak ezt részét emeljük ki, az ügynek a versenykorlátozó szövetségi döntéssel kapcsolatos részével nem foglalkozunk.

A GVH a szürke cement magyarországi piacon mint érintett piacon közös gazdasági erőfölény fennállását állapította meg. Ezzel a helyzettel visszaélt a Holcim Hungária Rt. (Holcim) jogelődje, a Hejőcsabai Cement Művek Rt. 1998–1999 között, amikor a cementkereskedőknek 4% kedvezményt adott az ömlesztett és 6%-ot a zsákos cement árából, ha külföldi cementet nem forgalmaznak. Ez a versenytilalom indokolatlanul akadályozta a piacra lépést.¹ A GVH a Holcimot gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt 30 millió forint bírsággal sújtotta.

Előzményként tudni kell, hogy a Holcim jogutódlással jött létre a HCM Hejőcsabai Cement- és Mészművek Rt. és a Lábatlani Cementipari Rt. összeolvadásával, amelyet engedélyezett a GVH.² A jogutódlással kapcsolatosan a GVH kifejtette, hogy a Tpv. 53. §-a azt a speciális helyzetet szabályozza, amikor versenyfelügyeleti eljárás során történik jogutódlás („eljárásjogi jogutódlás”). Ilyenkor valóban akkor lehet helye a Tpv. 53. § (2) bekezdése értelmében a jogutód bevonásának, ha a 70. § (1) bekezdésében foglalt feltételek³ a jogutóddal szemben is fennállnak,⁴ nem vonatkozik azonban arra az esetre, ha eleve a jogutóddal szemben indul eljárás („anyagjogi jogutódlás”).⁵ A GVH Versenytanácsa kifejtette, hogy az utóbbi esetben az általános jogutódlási szabályokból kell kiindulni, különös tekintettel a jelen esetben alkalmazott, ma már nem hatályos ré-

gi Gt. 55. § (1) bekezdésére, amely szerint a gazdasági társaság jogutódlással történő megszűnése esetében a jogelőd kötelezettségeiért a jogutód társaság tartozik helytállni. A régi Gt. szerint tehát a jogutód egy tekintet alá esik a jogelőddel, így a Tpv. 70. § (1) bekezdés szerinti eljárásindíthatóság vele szemben is fennáll. Ennek eljárásjogi következménye, hogy a jogutód ellen önállóan indítható eljárás még akkor is, ha nincs folyamatban levő eljárás.⁶ Végezetül meg kell említeni, hogy a Versenytanács felhívta a figyelmet arra, hogy a Tpv. alkalmazásánál nagy hangsúlyt kell fektetni a versenyjog sajátos alanyi hatály szabályára. Ennek kapcsán nem az adott vállalkozás jogi formáján, státuszán van a hangsúly, hanem az általa végzett tevékenység gazdasági természetén.⁷ Az adott esetben továbbá nemcsak a gazdasági tevékenységben, hanem a tulajdoni viszonyok, az irányítás kapcsán is olyan folytonosság mutatható ki, amelynek alapján megállapítható, hogy az összefonódás révén – versenyjogi szempontból – lényegében nem jött létre új piaci szereplő (gazdasági egység).⁸

2. Pertörténet

A GVH 2002. október 8. napján kelt határozatát a Magyar Cementipari Szövetség, a Duna–Dráva Cement Kft. és a Holcim megtámadta a Fővárosi Bíróság előtt. A Holcim az eljárás során kifejtette, hogy kedvezményre jogosító magatartásának nem volt tényleges hatása, a szerződéses partnerekkel szemben nem került sor fellépésre. Álláspontja szerint a kedvezmény alkalmatlan a visszaélés megvalósítására. A Fővárosi Bíróság az

1 Vj-73/2001. GVH-hat. 110. és 111. bek.

2 Vj-168/1999. GVH-hat. (HCM Hejőcsabai Cement- és Mészipari Rt. és Lábatlani Cementipari Rt., 1999. december 15.).

3 Tpv. 70. § (1) „A vizsgáló végzéssel vizsgálatot rendel el olyan tevékenység, magatartás vagy állapot észlelése esetén, amely e törvény rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozik, és a közérdek védelme az eljárás lefolytatását szükségessé teszi.”

4 Vj-73/2001. GVH-hat. 112. bek.

5 Vj-73/2001. GVH-hat. 113. bek.

6 Vj-73/2001. GVH-hat. 113. bek.

7 Vj-73/2001. GVH-hat. 115. bek.

8 Vj-73/2001. GVH-hat. 115. bek.

alperes határozatát megváltoztatva kimondta, hogy a felperesek ugyan nem valósítottak meg versenykorlátozó magatartást, de a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés már a kikötés alkalmazásával megvalósult.⁹ A bíróság szerint „[i]lyen kedvezményel, a piacra való ilyen beavatkozással csak jogellenesen lehet eljárni. Az a tény, hogy a kedvezményt betartatta-e, ellenőrizte-e, szankcionálta-e a feltételektől eltérést, csak a jogsértés súlyának értékelése között értékelhető.” A jogutódlás kérdésével kapcsolatban a bíróság a GVH-val értett egyet, a régi Gt. 55. §-a alapján a jogutódlást megállapította.

A Fővárosi Ítéletábla 2006. május 3. napján kelt részítéletével az elsőfokú ítéletet a versenykorlátozó megállapodás vonatkozásában megváltoztatta.¹⁰ A Fővárosi Ítéletábla ugyanakkor megerősítette, hogy a kérdéses kedvezményrendszer alkalmazása az eredménytől és ellenőrzéstől függetlenül a Tptv. 21. § i) pontjába ütközik, és a régi Gt. 55. §-a alapján a Holcim helytállni köteles a jogelőd társaság magatartásáért.

A felperesek a Fővárosi Ítéletábla jogerős ítéletének felülvizsgálatát kérték a Legfelsőbb Bíróságtól, amelyről a bíróság az itt vizsgált, 2007. április 4. napján kelt ítéletében döntött.

Az eljárás a határozatot érintő többi kérdésben tovább folyt, erről itt csak röviden teszünk említést. Fővárosi Bíróság a Fővárosi Ítéletábla ítélete alapján megismételt eljárásban hozott, 2008. június 19. napján kelt ítéletével a GVH határozatát megváltoztatta akként, hogy a felperesek versenykorlátozó megállapodást nem valósítottak meg.¹¹ A Fővárosi Ítéletábla a GVH fellebbezése nyomán 2009. április 1. napján kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.¹² Az ítélet ellen a GVH felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Legfelsőbb Bíróság 2010. február 2. napján hozott ítéletet, amelyben a Fővárosi Ítéletábla ítéletét helybenhagyta.¹³

3. Az ítélet jogi érvelése

A Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy a Holcim jogelődje által alkalmazott kedvezményrendszer – a cementipart jellemző sajátos versenyjogi viszonyokat, a piaci részesedés mértékét, a felperesek közös érdekét, speciális kapcsolatrendszerét is értékelve – gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek minősült, mert a külföldi cementszállítások piacról való kiszorítását célozta, a hazai versenytársakkal szemben nem került alkalmazásra. Továbbá a Tptv. 21. § i) pontjának megsértéséhez elegendő a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre való alkalmasság megállapítása, nem szükséges a piaci hatás, eredmény vizsgálata.

A jogutódlás kapcsán a Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy a régi Gt. 55. § (1) bekezdése nemcsak a polgári jog szabályai szerinti kötelezettségekre vonatkozik, hanem magában foglalja a jogelőd által elkövetett jogsértés miatt viselendő felelősséget és az emiatt kiszabott jogkövetkezményt is. A jogutód felel a jogelődje által folytatott magatartás miatt a jogutód ellen indult hatósági eljárás során megállapított jogsértésért, viselnie kell a kiszabott szankciót, a jogkövetkezményt, ahogy az esetleges kártérítési igényekért is felelősséggel tartozik, még akkor is, ha a károkozó magatartásról nem volt tudomá-

sa. Ugyanígy a jogsértő magatartásról való későbbi tudomásszerzés sem érinti a jogutód versenyjogi felelősségre vonhatóságának fennállását.

4. A rendelkezés és a *ratio decidendi*

A Legfelsőbb Bíróság az erőfölénnyel való visszaélés tárgyában hatályában fenntartotta a GVH határozatát jogerősen helyben hagyó ítéletet. A Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy a Tptv. 21. § i) pontja alapján gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek minősül az olyan magatartás tanúsítása, amely alkalmas arra, hogy a piacra lépést a 21. §-ban foglalt egyéb magatartásokhoz képest más módon indokolatlanul akadályozza. A jogsértés megállapításának nem feltétele a tényleges piaci hatás.

A Legfelsőbb Bíróság továbbá rámutatott: a Tptv. 53. § (2) bekezdése, amely szerint a versenyfelügyeleti eljárás során az ügyfél megszűnése esetén a jogutód az eljárásba bevonható, egyben azt is jelenti, hogy az eljárás megindításának nem akadálya a jogutódlás bekövetkezése más jogszabály, így például a régi Gt. alapján. A jogutód ugyanis felel a jogelődje által elkövetett jogsértő magatartás miatt.

5. Az érvelés kritikája

A Legfelsőbb Bíróság nem foglalkozott különösebb terjedelemben érveinek kifejtésével.

Ahhoz, hogy megértsük a bíróság ítéletét, szükséges visszanyúlni a GVH joggyakorlatához, annak határozatait ugyanis csak nagyon kivételes esetekben bírálja felül az igazságszolgáltatás. A GVH joggyakorlatában több alkalommal is előfordult a Tptv. 21. § i) pontjának alkalmazása.¹⁴ E határozatok között több olyat is találunk, amelynek alapján azt hihetnénk, a kérdéses magatartás esetében szükséges a tényleges hatás vizsgálata. Így például az egyik esetben a GVH azért szüntette meg az eljárást, mert a kérdéses magatartás „nem eredményezheti [...] azt, hogy bármely más [vállalkozás] kiszoruljon a piacról”.¹⁵ A gyakorlat azonban nem egyértelmű, ugyanis ellenpélda is akad, így a Versenytanács például kimondta: „annak vizsgálatakor, hogy egy kedvezmény alkalmas-e más vállalkozások piacra lépésének akadályozására, meghatározó jelentőséggel bír a kedvezmény mértéke.”¹⁶ Azaz elegendő az alkalmasság, nem kell a hatás vizsgálata.

9 Fővárosi Bíróság 2.K.33.814/2002/24.

10 Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.21.134/2005/10.

11 Fővárosi Bíróság 3.K.33.417/2006/20.

12 Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.578/2008/12.

13 Legf. Bír. Kfv. III. 37.514/2009/11.

14 Vj-138/2003/17. GVH-hat. (ISOPLUS Távhővezetékgyártó Kft., 2004. március 29.).

15 Vj-138/2003/17. GVH-hat. (14. lj.) 65. bek.

16 Vj-174/2005. GVH-hat. (Magyar Posta Zrt., 2006. október 5.) 52. bek., lásd még 57. bek.

A versenyjogi gyakorlatban ismerjük a kizorító és a kizsákmányoló típusú visszaéléseket. Az azonos kategóriába tartozó jogsértések esetén a jogalkalmazási gyakorlat nagyjából azonos elvek mentén alakul, így érdemes felidézni a GVH-nak egy szintén tipikus jogsértéssel kapcsolatos megállapítását a kizorító jellegű visszaélések kapcsán:

A Tpv. 22. §-a értelmében gazdasági erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás akkor marasztható el az üzleti kapcsolat létrehozásától/fenntartásától való elzárkózás miatt, ha:

- azt nem tudja az objektív, üzletileg ésszerű indokkal megmagyarázni; és
- a konkrét vállalkozásokat ért érdeksérelem mellett a piacon folyó versenyre, annak hatékonyságára is érezhetően negatív hatással jár.¹⁷

Itt a megkövetelt mérce elég nyilvánvalóan a piacon folyó versenyre gyakorolt érezhető negatív hatás.¹⁸ A fentieket követően tehát az alábbi kérdés merül fel: Míg a versenykorlátozó megállapodások esetében létezik olyan köre a tiltott magatartásoknak, amelyeknél nem szükséges a tényleges hatás vizsgálata, addig elmondható-e a kizorító jellegű gazdasági erőfölénnyel való visszaélésekről az, hogy a hatás vizsgálata nem szükséges, elegendő, ha a magatartás *in abstracto* alkalmas a kizorításra?

Az EU-ban a kizorító jellegű visszaélések kapcsán általánosnak mondható az a megközelítés, mely szerint egy kizorító magatartásnak nem kell bevárni a tényleges hatását, ha az ténylegesen alkalmas a kizorításra. E tekintetben azonban részletesebb iránymutatás lenne elvárható, hiszen egy gazdasági erőfölényben lévő vállalkozásnak éppen a már meglévő gazdasági erőfölényéből¹⁹ fakadóan szinte minden magatartása alkalmas lehet a kevésbé hatékony versenytársak kizorítására. Az Európai Bizottság például így fogalmazta meg saját elvárásait: „A versenyellenes piaclezárás megelőzése céljából a Bizottság általában csak abban az esetben avatkozik be, ha a szóban forgó magatartás már meggátolhatta, illetve képes meggátolni azoknak a versenytársaknak a részvételét a versenyben, amelyeket éppolyan hatékonyaknak tekintenek, mint az erőfölényben lévő vállalkozást.”²⁰ Hasonlóan részletes vagy legalábbis a jelenleginél pontosabb elvárás megfogalmazása Magyarországon is kívánatos lenne. Különösen, mivel a Holcim a bíróságok előtt is hivatkozott arra, hogy az alkalmazott kedvezmény nem volt indokolatlan, márpedig a jogszabály megköveteli a jogsértés megállapításához, hogy az legyen.

A Legfelsőbb Bíróság szerint is megvalósul a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés, ha az adott magatartás alkalmas a piacra lépés indokolatlan akadályozására, és nem kell, hogy az akadályozás ténylegesen is bekövetkezzen. A GVH határozatában egyrészt kimondta, hogy a kérdéses magatartás „indokolatlanul akadályozza a piacralépést”, azaz mintha annak lenne tényleges hatása, majd úgy is fogalmazott, hogy a Holcim az import cement értékesítésének „próbált gátat szabni” – mintha az sikertelen lett volna. Míg az előző kijelentés tényleges hatásra utal, addig az utóbbi a tényleges hatás hiányára. Az biztos, hogy a Holcim a bíróságok előtt következetesen ér-

velt amellet, hogy magatartásának nem volt tényleges hatása. A kérdés jelentőségéhez képest a Legfelsőbb Bíróság ítélete szinte semmit nem mond azon a pusztán megállapításon kívül, hogy elegendő az alkalmasság, nem kell a hatás vizsgálata. Jelen pillanatban kevés támpont áll a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozások számára annak eldöntéséhez, mikor „indokolt” egy magatartás és mikor nem, azaz mikor lesz visszaélésszerű. A kornak megfelelő versenyjogi jogalkalmazás a pusztán alkalmasságon túlmenően meg kell követelje azt, hogy a versenyhatóságok bizonyítsák a bírói bizonyosság szintjén, hogy a kérdéses magatartás káros hatással jár vagy valószínűsíthetően káros hatással járhat adott esetben a fogyasztókra nézve. Az ítéletből nem derül ki, hogy a Legfelsőbb Bíróság ezt érti-e alkalmasság alatt vagy ennél enyhébb követelményt. Tekintettel az ügy tényállására, vélhetően az enyhébb követelményt, hiszen az elsőfokú bíróság, amelynek ítéletét a magasabb fokú bíróságok helybenhagyták, azt mondta ki, hogy „ilyen kedvezményrel, a piacra való ilyen beavatkozással csak jogellenesen lehet eljárni”. Emlékeztetőül: az egyik vállalkozás által alkalmazott 4 és 6%-os árkedvezmény minősült mintegy természetes piackorlátozó visszaélésnek.

A magyar joggyakorlatban nem ismeretlen az a megközelítés, hogy versenykorlátozó hatás hiányában is megvalósul a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés. Példának okáért a GVH a nagy visszhangot kiváltó, a Legfelsőbb Bíróság által végül helybenhagyott,²¹ a MÁV ellen 2005-ben indult eljárást lezáró határozatában²² hivatkozott az EuB vonatkozó gyakorlatára, amikor kifejtette, hogy „[a] visszaélés fogalma objektív fogalom, amely az erőfölényben levő vállalkozások olyan magatartására vonatkozik, amely alkalmas arra, hogy befolyásolja a piac szerkezetét egy olyan piacon, amelyen éppen az érintett vállalkozás jelenlétének következtében a verseny már meggyengült, és amelynek hatására korlátozzák a piacon még létező versenyszint fenntartását vagy a verseny fejlődését azáltal, hogy olyan módszereket alkalmaznak, amelyek eltérnek a termékeknek és a szolgáltatásoknak a gazdasági szereplők teljesítményén alapuló rendes versenyét jellemző eszközöktől.”²³ Megjegyzendő azonban, hogy jelen ügyben a magatartásnak tényleges hatása is volt a piaci versenyre. Ha korábbi ítéletekig is visszanyúlunk, akkor ennél határozottabb állásfoglalást is ta-

17 Vj-22/2005. GVH-hat. (Magyar Államvasutak Zrt., 2006. július 10.) 273. bek. Ezt a GVH 2009-es elvi állásfoglalásaiban is rögzítette (21.11. pont).

18 Hasonló megfontolás figyelhető meg a 2009-es elvi állásfoglalásokban több helyen is, így pl. a 21.12. és 21.19. pontban: „Egy piaci szereplő kizorítása csak akkor versenyellenes, ha ennek eredményeként a hatékony piaci verseny csorbul.”

19 A gazdasági erőfölény azt jelenti, hogy képes a piac többi szereplőjétől nagymértékben függetlenül viselkedni.

20 *Iránymutatás az EK-Szerződés 82. cikkének az erőfölényben lévő vállalkozások versenykorlátozó visszaélő magatartására történő alkalmazásával kapcsolatos bizottsági jogérvényesítési prioritásokról*, HL 2009. 02. 24., 7–20, 23. bek.

21 Legf. Bír. Kfv. II. 37.442/2009/12.

22 Vj-22/2005. GVH-hat. (17. lj.).

23 Vj-22/2005. GVH-hat. (17. lj.) 245. bek., lásd még 272. bek.

lálunk a Fővárosi Bíróság egyik jogerős ítéletében: „Helyesen mutatott rá alperes, hogy a Tpvt. 21. §-ában lévő, a j) pontig felsorolt esetek egyikének sem tényállási eleme a fogyasztói érdeksérelem bekövetkezése. Ekként ennek hiányára alapítva felperes a jogsértés megvalósítása alól nem mentesülhet.”²⁴

A Legfelsőbb Bíróság második lényegi megállapítása a jogutódlással kapcsolatos. A bíróság lényegében azt mondta ki, hogy a Tpvt. 53. §-ából következően a versenyjogi felelősség nemcsak akkor „öröklődik” a jogutódra, ha az eljárás alatt szűnik meg a jogelőd, hanem akkor is, ha az eljárás megindítását megelőzően. E szakasz alapján egyértelmű, hogy hivatalból indult eljárás során a jogutódlás nem automatikus az eljárás folyamán, hanem a jogutódot a GVH-nak be kell vonnia az eljárásba. A Tpvt. és annak kommentárjai²⁵ ugyanakkor nem mondanak semmit arról az esetről, mi történik akkor, ha a jogutódlással történő megszűnés még az eljárást megelőzően valósul meg. A Legfelsőbb Bíróság a jogutód felelősségét az 53. § (2) bekezdéséből vezette le, amikor kimondta, hogy „[a] Tpvt. 53. § (2) bekezdése a hivatalból indult eljárásban is lehetővé teszi az ügyfél jogutódjának bevonását az eljárásba, ebből következően nem lehet kizárni a jogutóddal szemben a jogelőd versenyjogsértő magatartása miatti eljárás lefolytatását sem”. A Tpvt. 53. § (2) bekezdése egyértelműen eljárási hatékonysági szempontok miatt került megfogalmazásra, tehát azért, hogy ha egy eljárás folyamán jogutódlás következik be, amiatt ne kelljen új eljárást indítani a jogutóddal szemben, hanem indokolt esetben a folyó eljárásba bevonható legyen az utóbbi. Ezt követően azonban a Legfelsőbb Bíróság a régi Gt. 55. § (1) bekezdésére alapozta a versenyjogsértésért való felelősség átszállását. A Tpvt. 53. § (2) és a régi Gt. 55. § (1) bekezdésének az összekapcsolása ilyen formában felesleges. E tekintetben a GVH határozatában található érvelés tisztább képet rajzol és élesen elválasztja a két helyzetet, különbséget téve az eljárási jogutódlás és az anyagi jogi jogutódlás között. A Holcim által előterjesztett érv, mely szerint a Tpvt. 53. § (2) bekezdése az irányadó a versenyjogi jogsértések esetén, és az általános szabály nem alkalmazható, nem helytálló megközelítés, ezért helyesen utasította el azt minden fokon a bíróság.

A kérdést a versenyjogi ügyekhez kapcsolódóan az ítélet meghozataláig nem tárgyalták részletesen a bíróságok, az azt követő gyakorlatra pedig később utalunk. Vannak példák még olyan esetekre, amelyekben egy jogutódot vontak felelősségre a jogelőd által elkövetett magatartásért.²⁶ A GIS-kartell ügyben pedig egy olyan vállalkozást is felelősségre vontak, amely a kartell fennállása alatt került egy másik vállalkozás irányítása alá.²⁷ Ha a Tpvt.-hez kapcsolódó bírósági esetjogban nem találunk a kérdésre gyakorlatot, érdemes megvizsgálni a régi Gt. jogutódláshoz kapcsolódó törvényhelyének bírósági gyakorlatát. A régi Gt. kommentárjai e tekintetben szintén hallgatagok.

6. A döntés jelentősége

A Legfelsőbb Bíróság ítélete nem hozott különösebb újdonságot a magyar versenyjogban, hiszen döntésének indokolása csupán néhány mondat, amely a Holcim által felhozott érvek

re nem tér ki, hanem magyarázat nélkül rögzít két állásfoglalást jogkérdésben. Az ítélet egy régóta folyó eljárásra tett részben pontot. A Legfelsőbb Bíróság ítéletével egy olyan, kifejezetten ritkán előforduló GVH-döntést hagyott helyben, amelyben egy vállalkozás élt vissza a több vállalkozással közösen élvezett erőfölényes helyzetével. Az ügyben a Legfelsőbb Bíróság csak a feltétlenül szükséges mértékben, mondhatni vázlatosan foglalkozott olyan fontos kérdésekkel, mint a hatás alapú visszaélés teszt és a jogutód felelőssége a jogelőd versenyjogi jogsértéséért. Bár a jogértelmezést különösebben nem lendíti előre az ítélet, van két fontos üzenete. Az első, hogy a versenyjogsértésekért való felelősség alól nem lehet kibújni, az „öröklődik” még akkor is, ha a jogutód nem tudott a jogsértésről. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a Legfelsőbb Bíróság ítéletét a kérdéses ügy óta a Fővárosi Ítéltábla más ügyben is hivatkozta, már az új, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény vonatkozó 70. § (1) bekezdése alapján is.²⁸

A második, hogy a GVH nagy szabadságot élvez a jogsértések elbírálása kapcsán, és akár a tényleges hatás vizsgálata nélkül is a Tpvt. 21. §-ába ütközőnek minősíthet egy piaci magatartást. Ebben az általános formában ez veszélyes megközelítés, ugyanis éppen a kedvezményrendszerek alkalmazása során szinte a lehetetlennel határos feladat a jogi tanácsadás a vállalkozások részére. Egy gazdasági erőfölényben lévő vállalkozás magatartása ugyanis *per definitionem* alkalmas elviekben a (kevésbé hatékony) versenytársak kiszorítására vagy a piaclezárásra. Érdemes Richard Whishnek az EUMSZ 102. cikke (a korábbi EKSZ 82. cikke) kapcsán megfogalmazott megállapításával zárunk: „lenniük kell olyan szabályoknak, amelyek kellenek meghatározottak hatályukat tekintve és alkalmazhatók a gyakorlatban oly módon, hogy lehetővé teszik a vállalkozásoknak és hivatásos tanácsadóiknak annak megállapítását, hogy a jogszerűség mely oldalán állnak.”²⁹ A Tpvt. 21. §-a kapcsán leszögezhető, hogy a jog- és közgazdaságtudomány mai állása mellett csak akkor minősüljön jogellenesnek egy kiszorító jellegű magatartás, ha a bírói bizonyosság szintjén bizonyítottan káros hatással jár vagy valószínűsíthetően járhat a fogyasztókra nézve.

Szilágyi Pál vezető • Versenyjogi Kutatóközpont (Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar) • pal.szilagyi@versenyjog.com

24 Fővárosi Bíróság 7.K.32876/2003/6.

25 BOYTHA GYÖRGYNE et al.: *Versenyjog* (Budapest: HVG-Orac 2001) 262–265 és MISKOLCZI BODNÁR Péter: *A versenytörvény magyarázata* (Budapest: KJK-Kerszöv 2002) 439–440.

26 Vj-14/2003. GVH-hat. (ViDaNet Rt.; 2004. március 11.).

27 Vj-102/2004. GVH-hat. (ABB Power Technologies Management Ltd. et al.; 2005. december 22.) 251–252. bek. A hat.-ot helybenhagyták a bíróságok is: Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.564/2007/18.

28 Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.676/2008/9.

29 Richard WHISH: *Competition Law* (Oxford: Oxford University Press 6^o2008) 189.